

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Іноземних мов

(назва факультету/навчально-наукового інституту)

Кафедра англійської мови

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

**В.о.декана факультету іноземних мов
Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО**

“ ” 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

НОВІТНІ ТЕЧІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

(назва навчальної дисципліни)

ОБОВ'ЯЗКОВА

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

(назва програми)

Спеціальність 035 Філологія

(вказати: код, назва)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет іноземних мов

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання англійська

(вказати: на якій мові викладається навчальна дисципліна)

Чернівці 2024-2025 н.рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Новітні течії в англійській літературі» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 27.04.2024 р.

(назва освітньо-професійної програми, дата останнього затвердження)

Розробник: кандидат філологічних наук, доцент Суродейкіна Т.В.

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Протокол № 7 від "12" серпня _____ 2024 року

Завідувач кафедри _____ Єсипенко Н.Г. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 1 від "12" серпня _____ 2024 року

Голова методичної ради факультету

_____ Беженар І.В. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____, 2024 рік

Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Лекції з курсу спрямовані на ознайомлення студентів з предметом новітньої англомовної літератури, його завданнями та проблематикою, з деякими ключовими поняттями, що є релевантними для філологічної діяльності.

Особлива увага приділяється формуванню навичок самостійного критичного мислення, вміння інтерпретації інформації, що уможливлює адекватне сприйняття текстів різних літературних течій та шкіл.

Курсові та дипломні роботи з новітньої літератури мають на меті контроль знань з цієї дисципліни, перевірку вміння студента критично осмислювати художню літературу, розкрити обрану тему, логічно та лінгвістично грамотно викласти свої думки. Вони розглядають актуальні проблеми літературознавства, які не знайшли достатнього висвітлення у наукових працях.

Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів факультету іноземних мов із новітньою періодизацією англомовної літератури; розкрити особливості кожного періоду стосовно його зародження та розвитку; встановити та пояснити стилі, течії та напрямки на різних рівнях розвитку літератури.

Завдання – підвищення рівня підготовки студентів із новітньої англомовної літератури, що сприятиме науковому розумінню теоретичних основ вивчення літератури сьогодення на рівні сучасного статусу науки про літературу; навчити студентів робити порівняльний аналіз, розбиратись у творчості авторів та літературних віяннях.

Результати навчання:

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ФК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

1. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3	90	15		15		60		іспит
Заочна	1	1	3	90	8				82		іспит

1.1. Загальна інформація

1.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	прак./семін.	лаб.	інд.	с.р.		лекц.	прак./сем.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 1. Погляд крізь призму часу: Від усної народної творчості до сучасної літератури											
Тема 1. Від усної народної творчості до сучасної літератури. Жанрово-стилістичні різновиди сучасної англомовної літератури. Виникнення модернізму в американській літературі та його представники. Втрачене покоління. Сучасна нація. Проза (У. Фолкнер, С. Фітцджеральд, С. Льюїс, Е. Гемінгвей), поезія У.К. Уільямс, Р. Фрост), драма (Ю.О'Ніл, А. Мілер, Т. Уільямс)	12	2	2			8	12	2				10
Тема 2. Література доби Великої Депресії (Дж. Стейнбек, Г. Міллер, У. Картер, К.Е. Портер) . Гарлемське відродження: дві	12	2	2			8	12	2				10

хвилі (Л. Г'юз, З. Герстон, Ю. Уелті, К. Маккалерс, Ф. ОКоннор, Р.П. Уоррен, Г. Лі, Дж. Апдайк, Дж. Селінджер))												
Тема 3. Покоління «Бітників» (А. Гінзберг, Дж. Керуак, У. Бароуз)	12	2	2			8	10					10
Тема 4. Романи та новели: реалізм та метафікція (Н. Мейлер, К. Вонегут, В. Набоков, Т. Пінчон, Б. Маламуд). Мультикультурна література (Т. Морісон, Е. Доктороу, Д. Деліло)	12	2	2			8	11					11
Разом за ЗМ1	48	8	8			32	45	4				41
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 2. Жанри сучасної літератури англomовних країн											
Тема 5. Формальна та експериментальна поезія, поети «глибокого образу» (Т. Ретке, С. Плат)	12	2	2			8	12	2				10
Тема 6. Драма поза Бродвеєм (Т. Кушнер).	12	2	2			8	12	2				10
Тема 7. Фантастика (А. Азімов, Р. Бредбері, М. Муркок)	12	2	2			8						10

Тема 8. Дитяча література.. Нобелівські лауреати, американські літературні нагороди.	6	1	1			4	11					11
Разом за ЗМ 2	42	7	7			28	45	4				41
Усього годин	90	15	15			60	90	8				82

1.3. Тематика семінарських занять

№	Назва теми	
1	Мультикультурне середовище в англомовній літературі ХХІ ст..	2 год
2	Експериментальна поезія в англомовній літературі ХХІ ст..	2 год
3	Поети «глибокого іміджу» в американській літературі ХХІ ст..	2 год
4	Фантастика ХХІ ст. в англомовній літературі ХХІ ст..	2 год
5	Нобелівські лауреати в англомовній літературі ХХІ ст.. Американські літературні нагороди. Британські літературні нагороди	2 год
6	Формальна поезія в американській літературі	2 год
7	Дитяча англомовна література кінця ХХ - початку ХХІ ст.	2 год
8	Гарлемське відродження	1 год
		15 год

1.4. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Література періоду Великої Депресії	2
2	Гарлемське відродження	2
3	Покоління «бітників»	2
4	Новели в американській літературі ХХІ ст..	2
5	Реалізм та метафікція	2
6	Творчий шлях Ф. Фіцджеральда: проблематика творчості, особливості художнього методу письменника.	2
7	Творчий шлях У. Фолкнера.	2
8	Творчість Дж. Стейнбека «Гроздя гніву»	2
9	Проблематика творчості та нелегкий життєвий шлях Е. Хемінгвея	2
10	Романи І. Шоу	2
11	Воєнні романи Курта Вонегута	2
12	Творчість Дж. Апдайка та автора техно-трілера М. Крічтона	2
13	Бестселери Дж. Грішема.	2
14	Американська драматургія: Ю.О'Ніл, А. Міллер	2
15	Драматургія та романи Т.Уільямса	2
16	Антигерої романів Е. Берджеса	2
17	Зображення життя представників середнього класу в романах А. Вілсона	2
18	Афро-американська література	2

19	Нові жанри художньої літератури у ХХІ ст..	2
20	Мультикультурне середовище в англомовній літературі ХХІ ст..	2
21	Експериментальна поезія в англомовній літературі ХХІ ст..	2
22	Поети «глибокого іміджу» в американській літературі ХХІ ст..	2
23	Бродвейська спадщина	2
24	Фантастика ХХІ ст. в англомовній літературі ХХІ ст..	2
25	Нобелівські лауреати в англомовній літературі ХХІ ст..	2
26	Американські літературні нагороди	2
27	Британські літературні нагороди	2
28	Формальна поезія в американській літературі	2
29	Дитяча англомовна література кінця ХХ ст..	2
30	Дитяча англомовна література початку ХХІ ст..	2
	Разом	60

* ІНДЗ – до змістового модуля, або в цілому до навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

2. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються інноваційні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, технології студентоцентрованого навчання; проєктна діяльність; традиційні та інтерактивні форми і методи навчання, серед яких: лекція-візуалізація, проблемна лекція, семінар-дискусія, семінар-діалог, самостійно-дослідницька робота, аналіз і рішення ситуативних професійних задач (Case study) та ін.

Методи:

- Метод проєктів: Створення і реалізація студентами проєктів, які включають в себе використання англійської мови.
- Круглий стіл: Обговорення теми великою групою, кожен має можливість висловити свою думку.
- Групова робота: Робота в малих групах для вирішення завдань та виконання проєктів.
- Дебати (Debates): Студенти обговорюють певну тему, представляючи різні точки зору та аргументи.

Технології:

- Відеоуроки та відеоконференції: Використання відеоматеріалів для демонстрації мовних навичок та віртуальних зустрічей для спілкування на іноземній мові.
- Інтерактивні платформи для навчання: Використання спеціалізованих програм та веб-сайтів, які надають можливість вивчати мову через вправи, тести та інтерактивні уроки.
- Електронні підручники та ресурси: Використання електронних версій підручників, відкритих навчальних ресурсів, аудіо- та відеоматеріалів

3. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (екзамену).

Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на семінарських заняттях, виконання тестових завдань, підготовку рефератів). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми

даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Критерії оцінювання усних відповідей студентів:

5 балів 90-100% відповідей вірні
 4 бали 70-89% відповідей вірні
 3 бали 50-69% відповідей вірні
 2 бали 35-49% відповідей вірні
 1 бал 11-34% відповідей вірні
 0 балів 0-10% відповідей вірні.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1					Змістовий Модуль 2					Усний іспит з письмовим завданням 40	100
T1	T2	T3	T4	Мод	T5	T6	T7	T8	Мод		
10	10	5	5	30	10	10	5	5	30		

- 4. Критерієм підсумкового оцінювання** має бути досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання..

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення іспиту з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить *40 балів* – по 10 балів за кожну відповідь екзаменаційного білету.

Відповіді на питання №1, №2 та №3 в кожному з екзаменаційних білетів передбачають демонстрацію теоретичних знань студента з дисципліни. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання 1, 2 та 3:

Бал	Характеристика відповіді
10	студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;
9-8	студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;
7-6	студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;
5-3	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь;

	відповідь має деякі значні неточності та помилки;
2-0	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

Питання 4 – написання тесту: 1 питання – 1 бал.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Література періоду Великої Депресії
2. Гарлемське відродження
3. Покоління «бітників»
4. Новели в американській літературі ХХІ ст..
5. Реалізм та метафікція
6. Творчий шлях Ф. Фіцджеральда: проблематика творчості, особливості художнього методу письменника.
7. Творчий шлях У. Фолкнера.
8. Творчість Дж. Стейнбека «Гроздя гніву»
9. Проблематика творчості та нелегкий життєвий шлях Е. Хемінгвея
10. Романи І. Шоу
11. Воєнні романи Курта Вонегута
12. Творчість Дж. Апдайка та автора техно-трілера М. Крічтона
13. Бестселери Дж. Грішема.
14. Американська драматургія: Ю.О'Ніл, А. Міллер
15. Драматургія та романи Т.Уільямса
16. Антигерої романів Е. Берджеса
17. Зображення життя представників середнього класу в романах А. Вілсона
18. Афро-американська література
19. Нові жанри художньої літератури у ХХІ ст..
20. Мультикультурне середовище в англомовній літературі ХХІ ст..
21. Експериментальна поезія в англомовній літературі ХХІ ст..
22. Поети «глибокого іміджу» в американській літературі ХХІ ст..
23. Бродвейська спадщина
24. Фантастика ХХІ ст. в англомовній літературі ХХІ ст..
25. Нобелівські лауреати в англомовній літературі ХХІ ст..
26. Американські літературні нагороди
27. Британські літературні нагороди
28. Формальна поезія в американській літературі
29. Дитяча англомовна література кінця ХХ ст..
30. Дитяча англомовна література початку ХХІ ст..

5.1. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
	B (80-89)	дуже добре

Добре	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

5.2. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи; стандартизовані тести; проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.); аналітичні звіти; реферати; есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; інші види індивідуальних та групових завдань.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №11 від 17.11.2020), під час проходження курсу «Новітні течії в англійській літературі» визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням :

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;
- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;
- тем / теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;
- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті:

- тренінги,
- освітні й практичні курси (в тому числі он-лайн),

- семінари й вебінари (в тому числі он-лайн),
- літні /зимові школи тощо.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формами підсумкового контролю є екзамен

7. Рекомендована література

7.1.Фахова

1. Дудченко М.М. Література Великобританії та США. Навч. посібник. Суми, Університетська книга, 2006. 445 с.
2. Історія зарубіжної літератури XX ст. : навч. посіб. / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. К. : ВЦ «Академія», 2010. 496 с.
3. Drabble M. The Oxford Companion to English Literature. OUP. 2000. 1172 p.
4. Freeman, John. The Penguin Book of the Modern American Short Story. New York, Penguin Press, 2021. 480 p.
5. Gray R. A brief history of American literature. A John Wiley and Sons, Ltd., Publication. 2011, 410 pp.
6. Head D. The Cambridge Introduction to Modern British Fiction, 1950-2000. Cambridge: University Press, 2002. 307 p.
7. High P. An Outline of American Literature. Longman, 2000. 256 pp.
8. Lavine S. The Norton anthology of American literature. New York, Norton. 2017. 1808p.
9. Thornley G.C. Roberts G. An Outline of English Literature. Longman, 2003. 216 pp.
10. Untermeyer L. Modern British Poetry. HardPress, 2024. 282p.
11. Writing the nation. A Concise Introduction to American literature 1865 to present. Amy Berke, Robert R. Bleil, Jordan Cofer, Doug Davis. University of North Georgia Press. 766 pp.

7.2.Допоміжна

12. Бойніцька О. Літературна історія та діалог із традицією в англійському історіографічному романі межі XX-XXIст. *Вісник Львівського університету*. Серія іноземні мови. 2012. Вип. 20. Ч. 1.С. 51–55.
13. Дроздовський Д. Ієн Мак'юєн: між жахом мови й літературою жахів. URL: <http://litakcent.com/2013/02/06/ienmakjuen-mizh-zhahom-movy-j-literaturoju-zhahiv/>
14. Дроздовський Д.І. Наративні стратегії в романі «Спокута» Ієна Мак'юєна: між «уявним» та «реальним». *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили*. Випуск 181. Том 193. 2012. С.22-27.
15. Павличко С. Д. Зарубіжна література: Дослідження та критичні статті. К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 559 с.
16. Семантичний та синтаксичний статус аппозиції (на матеріалі роману Стефані Майер “Сутінки”) / Олена Гнатковська, Ірина Сапожник, Тетяна Суродейкіна. *Науковий вісник Чернівецького університету: Зб.наук.пр.* Чернівці: Видавничий дім “РОДОВІД”, 2015. Вип. 751: Германська філологія. С. 3-12.
17. Суродейкіна Т., Чорняк А. Лексико-семантичне поле емоцій у дискурсі Ентоні Дорра “All the Light we Cannot See”. *Науковий вісник Чернівецького університету : збірник наукових праць*. Чернівці : Видавничий дім "Родовід", 2018. Вип. 801 : Германська філологія. С.109 –118.
18. Суродейкіна Т., Алі Т. Асоціативні категорії темпоральних фразеологізмів у художньому дискурсі Р. Ріггза. *Науковий вісник Чернівецького університету : збірник наукових праць*. Чернівці : Видавничий дім "Родовід", 2019. Вип. 816 : Германська філологія. С. 149 - 158.
19. Особливості історизмів та лексичних архаїзмів у творчості Г. Лавкрафта / Т.І. Павлович, Т. В. Суродейкіна, Д.М. Швигар. *Молодий вчений*. 2021. №7 (95). С.78 - 84. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-7-95-17>

20. Грижак Л.М., Суродейкіна Т.В. Сполучуваність одиниць на позначення невизначеної кількості в романі Софі Кінсела CAN YOU KEEP A SECRET? *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. No 16 (червень, 2022): за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції «Globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences», що проводилася 17 червня 2022 року ГО «Європейська наукова платформа» (Вінниця, Україна) та ТОВ «International Centre Corporative Management» (Відень, Австрія). Секція XXI. Філологія та Журналістика. С. 315 – 317. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.06.2022.056> ISSN: 2710–3056 ISBN: 979-8-88526-797-7 | ICI (World of Papers), CrossRef, OUCI, Google Scholar, ResearchGate, ORCID and OpenAIRE

8. Інформаційні ресурси

21. <http://academic.brooklyn.cuny.edu/>
22. <http://books.google.com.ua/>
23. <http://ebooks.adelaide.edu.au/>
24. <http://englishhistory.net/>
25. <http://en.wikipedia.org/wiki/>
26. <https://facultystaff.richmond.edu/~creamer/milton/>
27. <http://incompetech.com/authors/>
28. Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади. – Режим доступу: <http://ae-lib.org.ua/>
29. Бібліотека української і світової літератури <http://chtyvo.org.ua/>
30. Бібліотека української і зарубіжної літератури <http://www.ukrlib.com.ua/>
31. Портал "Першоджерела українського в Інтернеті" (українська і світова культура, мистецтво і література) <http://toloka.hurtom.com/>
32. Бібліотека українського світу <http://1576.ua/>
33. Бібліотека українських підручників. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/>
34. Бібліотека ім. В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
35. Кембриджська історія англійської та американської літератур <http://www.bartleby.com/cambridge/>